

Asia: VN/1001/2020

Hallituksen esitysluonnos laajakaistarakentamisen tuesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Yrittäjät kiittää liikenne- ja viestintäministeriötä mahdollisuudesta lausua laajakaistarakentamisen tukea koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta, jota pidämme yleisesti ottaen kannatettavana.

1. Yleistä digitaalisen infrastruktuurin rakentamisesta

Koronapandemia kiihdyttää digitalisaatiota ja samalla korostaa tietoliikenneyhteyksien merkitystä yhteiskunnan perusinfrastruktuurina. Kun etätyö ja -opiskelu lisääntyvät, verkkovälitteiset palvelut yleistyvät ja verkkoon kytkettyjen esineiden määrä kasvaa, on nopeiden tietoverkkojen saatavuudesta, toimintavarmuudesta ja turvallisuudesta huolehdittava koko maassa. Kyse on ihmisten yhdenvertaisuudesta, yritysten kilpailukykyvystä, alueiden elinvoimasta sekä yhteiskunnan huoltovarmuudesta.

Tiedonsiirtokapasiteetin tarve kasvaa vauhdilla ja voi pahimmillaan muodostua pullonkaulaksi uuden tuottavamman teknologian käyttöönotolle. Suomi jakaa siksi mielestämme perustellusti Euroopan komission asettaman tavoitteen, jonka mukaan kotitalouksilla olisi vuoteen 2025 mennessä oltava asuinpaikastaan riippumatta mahdollisuus yhteyteen, joka on nopeudeltaan 100 megabittiä sekunnissa ja joka on kasvatettavissa yhteen gigabittiin sekunnissa.

Tehtävää myös riittää: Suomi on nopeiden kiinteiden laajakaistayhteyksien saatavuudessa Pohjoismaiden peränpitäjä, joskin mobiililaajakaistaverkkojen kohdalla tilanne on parempi.

Koska mobiiliyhteydet ovat ainakin toistaiseksi ominaisuuksiltaan kiinteitä yhteyksiä epävarmempia, eivät ne yksin kykene vastaamaan kotitalouksien, yritysten ja julkisten toimijoiden tiedonsiirtotarpeen kasvuun. Huippunopeat kiinteät yhteydet ovat siten jatkossakin digitaalisen infrastruktuurin ydintä – ja myös mobiiliyhteyksien selkäranka.

Kuitenkin myös mobiiliverkkoihin on panostettava, sillä yhä useampi kone ja laite edellyttää matalaviipeistä ja nopeata langatonta yhteyttä. Nykyisten 4G-verkkojen kattavuutta on siksi parannettava ja seuraavan 5G-sukupolven käyttöönottoa vauhditettava.

Valtaosa Suomen laajakaistaverkosta rakentuu markkinaehtoisesti. Siellä missä markkinat toimivat, ei niiden toimintaan ole syytä puuttua. Kun markkinoilla ilmenee puutteita esimerkiksi alhaisen käyttäjämäärän ja pitkien etäisyyksien vuoksi, on laajakaistarakentamisen tukemista julkisin varoin harkittava huolehtien tuen kohdistuksesta sekä vaikuttavuudesta. Tuen on oltava markkinoiden toimintaa mahdollisimman vähän vääristävä ja sen myöntöperusteiden tasapuolisia ja syrjimättömiä.

Samalla haluamme huomauttaa, että laajakaistayhteyksien rakentamista voidaan edistää julkisen tuen lisäksi myös muin keinoin. Näin voidaan tehdä esimerkiksi keventämällä ja yhtenäistämällä laajakaistarakentamisen lupa- ja sääntelykäytäntöjä varsinkin kuntatasolla sekä laajentamalla valokuituyhteyden kotitalousvähennyksen piiriä oman tontin ulkopuolisen osuuden rakentamiseen. Kunnat voivat lisäksi edistää laajakaistayhteyksien kysyntää julkisia palveluita digitalisoimalla sekä julkisia tiloja, kuten kouluja ja virastoja, valokuiduttamalla. Huippunopeiden yhteyksien kysyntää voidaan vahvistaa myös varmistamalla, että yritysten ICT-pääomaan ja tietokantoihin tekemiä investointeja kohdellaan verotuksessa kannustavasti.

2. Huomiot esitetystä tukiohjelmasta

Edellä todettuun viitaten kannatamme, että vuodesta 2010 käynnissä ollutta laajakaistatukiohjelmaa jatketaan myös kuluvan hallituskauden aikana suunnaten se alueille, jonne ei ole rakennussuunnitelmien mukaan tulossa kaupallista laajakaistaa ennen vuotta 2025. Näin minimoitaisiin mahdolliset häiriöt viestintämarkkinoilla ja maksimoitaisiin nopeiden viestintäyhteyksien piiriin pääsevien kansalaisten ja yritysten määrä.

Ohjelmaan varattaisiin viisi miljoonaa euroa vuodelle 2021 ja sen tavoitteena olisi tuoda arviolta 10 000 uutta kotitaloutta nopeiden laajakaistayhteyksien piiriin. Pidämme summaa maltillisena, kun sen suhteuttaa kansallisen viestintäpolitiikan tavoitteisiin tai kun sitä vertaa esimerkiksi naapurimaa Ruotsin vastaaviin julkisiin panostuksiin. Tukisummaa on syytä tarkistaa ja tarpeen mukaan korottaa ohjelman edetessä.

Ohjelman rakentamistuki rajattaisiin laajakaistayhteyteen, joka pystyy tarjoamaan vähintään 100 Mbit/s symmetrisen häiriöttömän yhteyden tavanomaisissa ruuhkaoloissa, mikä käytännössä nykYTEknologialla tarkoittaa kiinteätä valokuituyhteyttä. Pidämme nopeusvaatimusta viestintä- ja tiedonsiirtotarpeiden kehitys huomioiden perusteltuna.

Ohjelman ehdot vastaisivat pääasiallisesti aiemman tukiohjelman ehtoja. Ohjelmasta rahoitettavat hankkeet edellyttäisivät jatkossakin kuntien mukanaoloa erikseen määritellyllä maksuosuudella. Ohjelmassa huomioitaisiin haja-asutusalueiden lisäksi nyt myös taajamien ongelmat, minkä luemme parannukseksi aiempaan tukiohjelmaan nähden.

Eryteisesti haluamme korostaa sitä, että paremmalla valokuituyhteyksien saatavuudella on positiivisia vaikutuksia alueen yritystoiminnalle ja laajemmalle elinvoimalle. Valokuituyhteydet avaavat yrityksille mahdollisuuksia ottaa käyttöön uusia tuottavuutta lisääviä ratkaisuja, kuten pilvipalveluita ja data-analytiikkaa, sekä kehittää niihin perustuvia tuotteita ja liiketoimintamalleja. Valokuituteknikka mahdollistaa lisäksi siirtonopeuden nostamisen kohtuullisin kustannuksin, kun yrityksen ja sen käyttämän teknologian vaatimukset ajan myötä kasvavat. Nopeat yhteydet lisäävät tuottavuuden ohella yritystoiminnan paikkariippumattomuutta ja näin laajentavat niiden työ- ja hyödykemarkkinoiden piiriä.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Mika Kuismanen

pääekonomisti

Joonas Mikkilä

digi- ja koulutusasioiden päällikkö

Mikkilä Joonas
Suomen Yrittäjät ry